

Day a Week School - Evaluatiebijeenkomst Donderdagavond 21 Oktober

Jonas Zwitserlood

Freelance Schrijver & Vertaler Day a Week School

Tel. 06 4818 1186 / JonasZwitserlood@hotmail.com

In een karakteristieke auditoriumzaal van de modernistische Amsterdam Business School aan de Plantage Muidergracht komen we op donderdagavond om 7 uur samen. Het onderwerp van de presentatie waar we zo direct naar gaan luisteren is het Day A Week School-project; om preciezer te zijn, de resultaten van de wetenschappelijke evaluatiestudies die een aantal promovenda van de Universiteit van Amsterdam onlangs naar dit concept hebben gedaan. De ruime zaal zit dan ook al snel halfvol met belangstellenden, nadat we ter opwarming voor de deur even een kop koffie hebben gedronken. Een grote groep ouders van de deelnemende talentjes; de betrokken (DWS en *thuis*school-)leraren, en de organiserende partijen van het ABC en het Onderzoeksinstituut Child Development & Education van de UvA zijn aanwezig.

Het eerste deel van de presentatie wordt gegeven door Susan Bögels, klinisch psychologe en hoogleraar orthopedagogiek, en daarnaast directrice van bovenstaand instituut. Het is duidelijk dat ze zich ter voorbereiding uitvoerig in de literatuur heeft verdiept, en haar verhaal luistert dan ook als een grondige synopsis van de stand van zaken in de wetenschap. Niks mis mee, sterker nog, zelfs voor de mensen met al veel verstand van zaken leken er her en der nog relevante nieuwtjes tussen te zitten en het geheel stond als een huis. In een vlot tempo worden we door de verschillende definities en kenmerken van hoogbegaafdheid ('HB'); de ontwikkeling in het wetenschappelijke kijken naar HB; de sterke kanten van HB'ers en de bijkomende schaduwzijden, en de problematiek van HB in de context van school en gezin geleid. Een golf van herkenning gaat door de zaal wanneer vervolgens de gangbare misdiagnoses die bij HB'ers veelal gemaakt worden (ADHD, Autisme, oppositioneel gedrag) uit de doeken gedaan worden: het is duidelijk dat hun ouders zich hierin kunnen vinden. Enigszins verrassend om te horen in dat kader, was ook de bevinding dat HB'ers over het geheel gezien niet vaker last hebben van emotionele en gedragsproblemen dan andere kinderen. Hun situatie kan wel degelijk aanleiding geven tot angsten, depressie, obsessief gedrag of slaapstoornissen; maar doet dit dus niet bovengemiddeld. En de voornaamste middelen om die problematiek te voorkomen zijn inmiddels bekend en relatief eenvoudig: ouderlijke en mentor- steun, de ontmoeting met gelijkgestemden, en een stimulerende leeromgeving, zowel binnen als buiten school. Ook oudersteungroepen kunnen indirect veel bijdragen aan meer begrip en een gemakkelijker omgang met.

Vervolgens wordt het presentatiestokje overgenomen door Jantine Spilt, een van de jongere onderzoeksters van UvA's Onderzoeksinstituut Child Development & Education, die mee heeft gewerkt aan de 'pilotstudy'. Aan haar de taak om het tweede deel te verzorgen; het bekend maken van de daadwerkelijk onderzoeksresultaten. Eerst wordt er nog even gewezen op het belang van adequate talentontwikkeling, op zowel intellectueel als sociaal-emotioneel gebied, en wat daarbij wel en niet de belangrijkste ingrediënten voor succes zijn, maar dat verhaal kan vrij snel afgesloten worden. Dat er naast de aanwezigheid van cognitief talent ook sprake moet zijn van motivatie, zelfvertrouwen en een uitdagende omgeving om tot maatschappelijk succes en 'excellentie' te komen, is ons inmiddels meer dan duidelijk.

“Is er een toename in zelfvertrouwen in leren (competentiebeleving)?”, luidt de primaire onderzoeksvraag van waaruit de onderzoekers naar de DWS-leerlingen hebben gekeken, zo blijkt. Iets wat verrassend ligt de focus dus sterk op hoe de begaafde leerlingen zichzelf, en vooral hun eigen leervermogen, ervaren. Enig effect van DWS op hun algemeen welbevinden, op hun ‘thuisklas’, en op het vertrouwen van hun ouders in de opvoeding, worden secundair onderzocht. De exacte methodologische specificaties zal ik jullie verder besparen. Van belang is vooral om te beseffen dat dit onderzoek een echte ‘pilot’ is, en dus gering qua scope; het evalueert slechts 2,5 maand DWS en richt zich op een beperkt aantal kernaspecten. Maar nu door naar de resultaten!

Allereerst is de thuisleerkrachten gevraagd naar hun mening. Van de 26 respondenten gaf men het Day a Week School-programma - in z’n geheel - een respectabele 7,5 als cijfer. Gevraagd naar het belang van het doorzetten en voor andere leerlingen toegankelijk maken van DWS, was het resultaat zelfs een 8,5. Aangezien zij zich uitsluitend kunnen baseren op het (veranderende) gedrag van de leerlingen buiten de DWS-dagen, is dit een opvallend positieve score. De ouders blijken eveneens grotendeels enthousiast: meer dan 75% van hen is overwegend of sterk positief over het programma, slechts 22% (8 ouders) nam negatieve effecten op het kind waar. Bij dat laatste kun je bijvoorbeeld denken aan het missen van de thuischool-omgeving.

Doordat er gebruikt is gemaakt van een voor- en nameting zijn er daarnaast concrete ontwikkelingstrends aan te tonen. Daarbij is er een onderscheid gemaakt tussen de hele groep DWS-leerlingen en een aantal risicogroepen; subgroepen met relatief ongunstige scores op de voormeting. Voor de hele groep blijkt er duidelijk een statistisch significant verband tussen het DWS-curriculum en zowel hun algemeen welbevinden als hun competentiebeleving te bestaan. Een effect van DWS op de leerprestaties is ook aanwezig, zij het minder sterk. Voor een verandering in de relatie met de thuischool en eventueel de (zelf-waargenomen) opvoedingscompetentie van de ouders wordt geen verband gevonden. Hoewel dit op zich al optimistisch-stemmende bevindingen zijn, zijn de resultaten voor de risicogroepen nog een stuk overtuigender. Niet alleen is er sprake van een verband tussen DWS en zowel het zelfvertrouwen qua leren; de leerprestaties; het algemeen welbevinden, en de relatie met de thuischool, maar dit blijkt nog significant sterk ook. En ook de ouders blijken daarnaast meer vertrouwen te krijgen in hun eigen opvoeding, zij het dat dit effect minder sterk is.

Dat betekent, kortom, dat er bij alle leerlingen aanwijzingen zijn voor een toename in zelfvertrouwen, en bij de risicogroepen ook voor een enorme verbetering qua algemeen welbevinden. Het gevreesde negatieve scenario waarbij het kind in de thuisklas onder extra druk zou komen te staan blijkt ongegrond, bij de risicogroepen blijkt er zelfs eerder sprake van positieve bijeffecten. De indruk van de leerkrachten is daarnaast dat ook de schoolprestaties zijn verbeterd; een punt dat in het reeds geplande vervolgonderzoek, waarin ook een aantal van de beperkingen van de pilotstudy aangekaart worden, veel aandacht zal krijgen.

Het is, bij deze, dus ook wetenschappelijk bewezen: Day a Week School mag rustig een groot succes genoemd worden. En dat is absoluut een triomf voor alle drijvende krachten achter het concept. Maar des te meer voor de betrokken kinderen, en alle andere begaafde (maar te weinig uitgedaagde) leerlingen die in de toekomst hopelijk ook aan DWS-klassen kunnen meedoen, een potentieel levensveranderende ontwikkeling.